

Veľká noc

Ing. Ján Šupica, starosta obce
foto: deti z DFS Konôpka

Drahí spoluobčania,

marec je obdobím, v ktorom k nám nemeselo zavíta dlho očakávaná jar so svojimi neopakovateľnými krásami, ktoré nám postupne odhaľuje prebúdžajúca sa príroda. Usmievané jarné ešte zubaté slnko vlieva do nás nový prívale energie. Jar patrí medzi jedno z najkrajších ročných období a veľkonočné sviatky sú nepochybne najkrajším sviatkom tohto ročného obdobia. Sú symbolom znovuzrodenia. Sú sviatkami duchovného pokoja a harmónie. Aj to je dôvod, prečo si v súčasnej modernej dobe udržali svoje stále miesto v našich životoch.

Je dobré, že všetci touto slávnostnou atmosférou nechávame nasýtiť naše príbytky – či už ide o vôňu veľkonočných pochúťok, alebo vôňu našich čistých, uprataných a krásne vyzdobených domovov.

Pri tejto príležitosti vám a vašim rodinám želám v mene svojom i v mene poslancov obecného zastupiteľstva a zamestnancov obce veľa zdravia, mnoho príjemných ro-

03

Centrum pomoci
pomáha u vás doma

04

Fašiangy
s karnevalom

06

Ludovít Feju
Spomienka

07

Pivovar
vo Vidinej

dinných stretnutí okolo sviatočne prestretého stola.

Tu má svoje nenahraditeľné miesto pohoda, radosť a vedomie, že pri tomto stole vždy nájdeme tých, ktorí nás zahrnú svojou láskou.

Na záver môjho krátkeho príhovoru nemôžem zabudnúť ani na naše najdrahšie bytosti – ženy. Žena je umelecké dielo, ktoré má viacero podôb. Nie je rozhodujúce, či budeme alebo nebudeme oslavovať MDŽ. Je však dôležité, aby sme vedeli v každom dni prejaviť úctu žene ako takej, lebo bez žien by bol život na zemi bezcenný.

Milé naše ženy,

želám vám pri príležitosti vášho sviatku v mene všetkých mužov predovšetkým pevné zdravie, aby ste mali v nastávajúcích dňoch vášho života čo najmenej problémov, chvíľ bolesti a smútku, aby vás pohoda, porozumenie a láska sprevádzali na každom kroku

Dane a poplatky, ako ďalej?

Ján Šupica

Na začiatku je potrebné uviesť informáciu, že miestne dane sa za posledných 20 rokov nezvyšovali. Zvyšovanie daní je nepopulárne, avšak vedenie obce musí robiť aj neoblíbené, ale rozpočtovo zodpovedné rozhodnutia. V posledných rokoch štát preniesol na obce viacero kompetencií (napr. v sociálnej oblasti). Uvedené kompetencie sú zo strany štátu nedostatočne dofinancované a rozdiel musí obec vykrývať zo svojho rozpočtu. V minulom roku boli obciam poukázané aj nižšie podielové dane a v tomto roku sa očakáva ešte väčší výpadok. Podielové dane sú hlavným zdrojom príjmov obce, ktoré štát posielal obci každý mesiac. Sú to príjmy z dane fyzických a právnických osôb - v podstate je to časť z toho, čo pracujúci občan Slovenskej republiky každý mesiac zo svojej výplaty odvedie na dani štátu.

Okrem výpadku v príjmovej časti rozpočtu, došlo v minulom roku aj k navýšeniu výdavkov obce z dôvodu enormného nárastu cien energií. Štát síce časť výdavkov kompenzoval, avšak táto kompenzácia zo strany štátu nebola dostatočná.

Miestne dane vo Vidinej, teda dane, ktoré platíme obci za rodinné domy, pozemky, záhrady a podobne boli v roku 2023 v celkovej výške 23 000 Eur. Pre ilustráciu, len výdavky za verejné osvetlenie boli v roku 2023 vo výške 22 000 Eur.

A čo za zvýšené dane dostanem? Túto otázku si kladie asi každý obyvateľ obce.

Našou snahou je aj naďalej udržanie úrovne poskytovaných služieb a štandardu bývania. Služby, ako sú kosenie verejných priestranstiev, zimná údržba miestnych komunikácií, verejné osvetlenie, pravidelný zvoz bio odpadu a mnoho iného chceme zachovať na rovnakej úrovni. Ale všetko niečo stojí. Či pohonné hmoty, či mzda ľudí, ktorí služby zabezpečujú. Niektoré samosprávy vypínajú v nočných hodinách verejné osvetlenie, pristúpili k zníženiu frekvencie kosenia, alebo počas zimných mesiacov začínajú s údržbou až vtedy, keď napadne 9 cm snehu. Touto cestou vo Vidinej ísť nechceme.

Nemenej dôležitý je aj samotný rozvoj obce. Ten sa snažíme realizovať predovšetkým z mimorozpočtových dotačných zdrojov. Spoločnými rozhodnutiami s poslancami zvažujeme do akých výziev sa prihlásime.

Pred mnohými rokmi sme sa začali zamýšľať ako znížiť energetickú náročnosť budov, či verejného osvetlenia. Položili sme si otázku: „Kde je možné znížiť náklady?“ Následne sme pristúpili k postupnej výmene svetidiel na verejnom osvetlení za úsporné, budova materskej školy prešla v roku 2019 kompletnou rekonštrukciou a rovnako bola zmodernizovaná aj kotolňa v budove obecného úradu. A výsledok sa prejavil! Spotreba energií sa znížila.

Ak by sme nepristúpili k modernizácii kotolne v budove obecného úradu a rekonštrukcii materskej školy, nastal by vážny problém. Pri dovtedajšej spotrebe energií v budovách a pri rapídnom navýšení cien za energie v roku 2023 by nastala rozpočtová finančná katastrofa, kolaps. Uvedené platby dodávateľom energií by vážne ohrozili rozpočtovú stabilitu obce.

Pre ilustráciu uvedieme príklad.

Spotreba zemného plynu v materskej škole v roku 2019 pred rekonštrukciou budovy bola takmer 97 MWh. V roku 2023 už bola spotreba plynu 34 MWh. Úspora v roku 2023 oproti roku 2019 je 65 % len na zemnom plyne.

Spotreba zemného plynu v budove obecného úradu bola v roku 2019 184 MWh. Následne prebehla modernizácia kotolne, čo sa prejavilo v roku 2023 na zníženej spotrebe, ktorá bola vo výške 104 MWh. Úspora v roku 2023 oproti roku 2019 je 44 %. A v hľadani riešení ako znížiť náklady na energie pokračujeme ďalej. V súčasnosti prebieha proces prípravy projektovej dokumentácie zateplenia stropu kultúrneho domu. Následne je jednou z priorit zateplenie stropu kultúrneho domu zrealizovať. Spolu s uvedenými aktivitami a so správaním zamestnancov, ktorí neprekurujú miestnosti, sa nám spotreba darí znižovať.

Aj pri poplatkoch za komunálny odpad je nutné podať obyvateľom vysvetlenie. Aj v tomto roku došlo k navýšeniu poplatku za komunálny odpad. V obci Vidiná je zavedený množstvový zber komunálneho odpadu. Poplatok je stanovený za vyprodukované množstvo - za 1 nádobu. Poplatok nie je paušálny, neplatíme podľa počtu osôb v domácnosti. Občan vie znížiť svoj poplatok svojim zodpovedným prístupom pri triedení komunálneho odpadu. Čím viac triedime, tým menej dáme do kuka nádoby.

Poplatok za komunálny odpad sa skladá z viacerých častí. 1. časť poplatku za vývoz a manipuláciu ide zberovej spoločnosti. 2. časť poplatku za zneškodnenie odpadu na skládke ide vlastníčkovi skládky a 3. časť poplatku je zákonný poplatok. Jeho výška sa odvíja od miery vytriedenia komunálneho odpadu. Svojou aktivitou ho vieme ovplyvniť. V našej obci je najnižšia výška tohto poplatku, lebo odpad poctivo triedime. Úroveň vytriedenia odpadu je v našej obci na úrovni 65 %. No a nakoniec chceme zdôrazniť, že peniaze, ktoré obec vyberie od svojich obyvateľov v rámci poplatkov za komunálny odpad v celej výške na základe vystavených faktúr uhradí zberovej spoločnosti a skládke. Obci z toho nič neostáva.

S vyššie uvedenými problémami sa boria takmer všetky samosprávy naprieč celým Slovenskom. Verím, že po prečítaní tohto článku sme aspoň trochu ozrejmili dôvody navýšenia daní a poplatkov v našej obci.

Uľahčenie zvozu zeleného odpadu

Ján Šupica

Už niekoľko rokov v našej obci zabezpečujeme vývoz konárov a odpadu zo záhrad. Navrhnutý je harmonogram podľa ulíc, kde takýto odpad zamestnanci odvážajú priamo z pred rodinných domov.

V minulom roku sme reagovali na vyhlásenú výzvu z Operačného programu životné prostredie, kde sme požiadali o nákup vaňových kontajnerov, hákového nosiča kontajnerov a traktora. Náš projektový zámer bol schválený a do obce pribudla nová technika.

Teraz prichádzame s umiestnením 3 ks kontajnerov podľa už plánovaného harmonogramu. Každú stredu je plánovaný mobilný zvoz podľa ulíc. Už v piatok popoludní budú 3 ks kontajnerov pristavané do lokality, kde sa má v stredu konať pravidelný mobilný zvoz. Obyvatelia danej lokality budú môcť počas víkendy sami odnieť svoj zelený odpad do pristaveného kontajnera. Tie budú následne v pondelok vyvezené. V stredu sa v danej lokalite uskutoční ešte mobilný nazveme to „dozber“ z pred rodinných domov.

Špecifikom zberu takéhoto druhu odpadu je ľahká váha, pričom konáre zaberú veľa priestoru. Dôležité je zmenšenie objemu konárov ich posekaním, polámaním, čím sa objem zmenší a tým sa predídne rýchlemu zaplňaniu prívesu. V prípade zberu konárov je vhodné konáre skrátiť na 1m a previazať ich. Je možné ich doniesť priamo do pristaveného kontajnera.

Touto cestou apelujeme na obyvateľov, aby do pristavených kontajnerov nevyhadzovali iný odpad. Našou snahou je uľahčiť a sprístupniť možnosť odovzdania zeleného odpadu zo záhrad na miesta, ktoré sú na to určené.

Smeti okolo nás

Emilia Gajdošová

Ako môžeme zabrániť čiernym skládkam?

Radi chodíme na prechádzky do okolia našej dediny. V poslednom čase sa tam stretávame čoraz častejšie s kopami odpadov. Pri potoku, na medziach, popri poľnej ceste... Je to neestetické a škodlivé pre prírodu, ale i pre ľudí. Ako to môžeme zmeniť?

Na Slovensku je už dlhodobým problémom nezákonne uložený odpad. Obce vynakladajú nemalé prostriedky na ich odstránenie, avšak všeobecným javom je, že v krátkom čase po vyčistení územia a odvezení odpadov sa čierna skládka znova vytvorí. Tento stav sa nepáči nielen obciam, ale ani väčšine čestných občanov. Čierne skládky vznikajú, hoci nemusia. Môžeme iba odhadovať príčiny tohto správania občanov. V prvom rade je to nevedomosť, občania nepoznajú dôsledky svojho správania, nepoznajú vplyv čiernych skládok na životné prostredie a v konečnom dôsledku aj na naše zdravie. Naša obec nie je žiaľ žiadnou výnimkou. Aj u nás sa nachádzajú tzv. divoké skládky odpadov. Smutné na tom je, že ich vytvárajú aj niektorí občania našej obce, asi si neuvedomujú nebezpečenstvo a hrozbu, ktorú čierne skládky predstavujú. Skládky odpadov znečisťujú životné prostredie, povrchové i podzemné vody. Živočíchy, ktoré majú k nim prístup podporujú rozmnožovanie parazitov a prenášajú rôzne infekcie.

Zamyslime sa Vážení občania a snažme sa prispievať k zlepšeniu kvality životného prostredia tým, že sa budeme viac zaujímať o svoje okolie. Nebuďme pohodlní a skúsme dať odpad do vreca, ktoré následne pri odvoze odpadu bude vyvezené na riadnu skládku. Je však úplne nepochopiteľné, keď takéto naplnené vrece niektorý z nás miesto toho, aby ho pristavili ku kontajneru, naložia na vozík a vyvezú ku potoku alebo do kríkov v okolí obce. Tak začneme sa konečne správať ako civilizovaní ľudia? A týka sa to aj nás ostatných, ktorí mnohokrát radšej „nevidíme“, „nepočujeme“, ale následne vo veľkom kritizujeme. Čo tak urobiť niečo aj pre svoju obec, v ktorej žijeme. Určite veľká časť z Vás ma mobilný telefón s fotoaparátom. Čo takto využiť ho a činnosť týchto nezodpovedných občanov naň zachytiť a následne poslať na obecný úrad. Obec, v ktorej žijeme, je našou vizitkou a keď sa nebudeme o ňu starať a zveľaďovať ju, ale naopak vytvárať v nej takéto čierne skládky, poškodujeme nielen dobré meno obce, ale aj všetkých nás, ktorí tu bývame.

Vzniklo centrum pomoci

Ján Šupica

V utorok 5. marca náš mikroregión Novohradské podzámčie podpísal ďalšie memorandum o spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom. V roku 2021 sme ako jeden z mála regiónov započali vzájomnú spoluprácu pri tvorbe modelu integrovaných sociálnych a zdravotných služieb.

Naša spolupráca pokračuje ďalej. Mikroregión novohradské podzámčie sa stal členom siete Centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti. Tieto poskytujú služby, ktorých cieľom je umožniť seniorom čo najdlhšie žiť v ich prirodzenom, domácom prostredí. Vďaka spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom sa táto služba stáva dostupnou aj v našom regióne. V našom centre poskytujeme služby ako sprevádzanie na ceste k lekárovi, na úrady, vybavenie zdravotných pomôcok či monitorovacie SOS náramky, ktoré môžu zachrániť život. Zlepšilo sa riešenie problémových životných situácií obyvateľov. To je len časť služieb, ktoré poskytujeme. Sídlo centra je v obci Halič, kde pracujú traja pracovníci, ktorých hlavnou úlohou je pomáhať seniorom a ľuďom so zdravotným postihnutím priamo u nich doma. BBSK z Programu Slovensko na projekt získal 2,2 milióna eur, ďalších viac ako 100 tisíc eur dáva BBSK na spolufinancovanie monitorovacích náramkov.

Našou ďalšou snahou je v súčinnosti Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny vytvoriť terénnu opatrovateľskú službu.

Kontakty:

Koordinátorka Centra integrovanej sociálnozdravotnej starostlivosti: Mgr. Žaneta Kučerová, zaneta.kucerova@novohradskepodzamcie.sk, tel. kontakt 0918 581 664

Sociálny pracovník, poradca: Mgr. Jana Poledníková, jana.polednikova@novohradskepodzamcie.sk, tel. kontakt 0918 583 324

Koordinátor podpory zdravia: Marta Gálová, marta.galova@novohradskepodzamcie.sk, tel. kontakt 0918 555 261

Detský karneval

kolektív materskej školy

Súčasťou podujatia „Fašiangy vo Vidinej,“ ktoré sa konali 10.2.2024 bol aj detský karneval.

Jeho tohtoročné prípravy boli komplikovanejšie, pretože v týždni, ktorý mal vyvrcholiť karnevalovou zábavou, veľmi stúpala chorobnosť detí a zamestnancov materskej školy. Pri veľkom úsilí sa nakoniec pre zostávajúcich, niektorých zdravých škôlkárov ale i školákov podarilo karneval zorganizovať.

Predpoludním sa v sále kultúrneho domu začala ozývať hudba a šťastný smiech detí, ktoré prezlečené do originálnych masiek začali šantiť v tanci a súťažiacich. Do veselej zábavy vtiahli aj svojich rodičov a bolo veselo,.... bolo fajn. Detskú zábavu vygradovala dobre známa, deťmi veľmi obľúbená Šaška Baška, s ktorou sa pobavili v detskej diskotéke.

Vysmiate, vyšantené, vytancované, ale už aj unavené deti si pochutili na tradičných šiškách, na takých domácich, fašiangových, najlepších, ktoré pre ne pripravili šikovné tety kuchárky zo škôlky-naše dve Janky.

Každá maska bola odmenená, no najkrajšou odmenou boli rozžiarené detské oči, radosť, dobrá nálada a pekný zážitok, na ktorý budú dlho spomínať.

Boli masky, veľký bál, bol to super karneval!

Fašiangový stôl pre všetkých

Marián Jeleň

Zažili sme niečo príjemné. Fašiangy v misijnom dome, iným spôsobom, ako obyčajne. Najprv v jedno nedeľné popoludnie využili priestory kaštieľa deti s rodičmi a zahrli sa vedomostné hry. Poslednú januárovú sobotu sa zišli: organistky, speváci, lektori (čítajú Božie slovo), kostolníci, aj tí, čo sa starajú o čistotu kostola a jeho okolia. Dobrovoľníci pripravili rytiersku sálu. Prestreli stôl, nachystali chlebičky, kávu, čaj a obsluhovali. Nechýbali ani sladké či slané dobroty, ktoré sme sami doniesli. Rektor misijného domu a správca kostola, páter Emil Králik, poďakoval všetkým za to, čo robia. Tiež nás povzbudil, aby sme podporovali aktivity na oživenie a upevnenie našej viery.

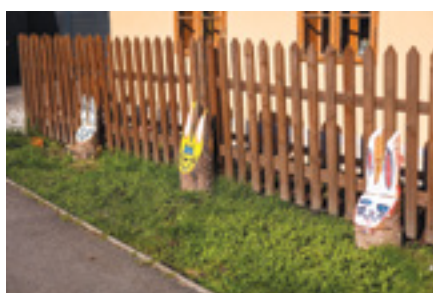
Veľkonočné tvorivé dielne

Dňa 17. marca sa v priestoroch remeselného domčeka konali tvorivé dielne. Tentokrát na tému blížiacich sa sviatkov Veľkej noci. Spoločne sme vyzdobili námestie, svoje výtvo-ry doniesli aj deti z Materskej školy. Podujatie sme ukončili spoločným symbolickým „pochovaním Moreny.“ Som veľmi rád, že sa nám spoločnými aktivitami darí zachovávať tradičné zvyky počas celého roka.

Súčasťou spomínaného víkend-
du bolo aj podujatie „Upracme si
v podzámčí“. Žiaľ v sobotu 16. mar-
ca počasie nebolo naklonené našim
plánom. O náhradnom termíne vás
budeme informovať.

Velká noc vo Vidinej

SPOMIENKOVÝ MEDALÓN
zosnulého pátra

Ludovíta Feju

(10.11.1969 – 4.2.2024)

Marián Jeleň

Prečo si Pán povolal? Presnú odpoveď sme nedostali, ale niektoré otázky z nášho života sa nám vyjasnili.

Keď sa udeje niečo, čo nemáme vo svojich silách

Bola nedeľa, 4. februára, asi pol tretej nad ránom. Ľudia sa veselo bavili na fašiangovom plese. V tanci nečakane odpadol páter Ludovít. Zrazu všetko stíchlo. Ihneď mu poskytli prvú pomoc. Pripojili sa modlitby prítomných... ale srdce sa nepodarilo oživiť. Aj privolaná záchranka robila, čo bolo v jej silách. Srdce mladého misionára dotĺklo. Fašiangy ukázali svoju smutnejšiu tvár.

Ako si pamätáme na pátra Ludovíta

Ludovít Feja sa narodil 10. novembra 1969 v obci Lokca na oravskom Zamagurí. Mal štyroch bratov a dve sestry. Vyučil sa za stolára. V mladom veku počul Božie volanie, preto vstúpil do Spoločnosti Božieho Slova. S Vidinou sa zoznámil počas noviciátu v r. 1994/95. Za kňaza bol vysvätený 23. júna 2001. Pôsobil na misiách v Ekuádore (2001-2005) a Bolívii (2012-2014). Jeho poslednou zastávkou bola Vidiná, ktorej venoval viac ako päť rokov svojho života.

Vo funkcii kaplána zastupoval pátra Emila Králiku – chod misijného domu, sväte omše, pohreby... Pri zastupovaní hospitalizovaného pána farára z Divína spoznal množstvo ľudí aj z okolitých dedín. Našiel si priateľov, medzi ktorými sa cítil dobre. Možno mu pripomínali prostredie, z akého pochádzal. Pri ohlasovaní Božieho slova sa snažil oživovať upadajúcu vieru, napr.: aktuálnymi a pútavými kázňami, častými otázkami, požičiavaním zaujímavých kníh s náboženskou tematikou alebo premietaním hodnotných filmov. Vedel jasne formulovať

svaj názor pri problémoch v rodine, pri šírení nespravodlivosti v našej spoločnosti a pod. V očiach ľudí bol priateľský, srdečný, pracovitý, šikovný v práci s drevom, precízny v detailoch a tiež „veľmi zaniatený za dôslednosť“, čo mu viac uškodilo ako osožilo. Mal veľkú zásluhu na revitalizácii parku pri kaštieli, najmä pri likvidácii vypílených stromov a čistení porastu.

Ludovíta Feju na poslednej ceste odprevadili farníci z Veľkej Vsi, Lovinobane, Mýtnej, Divína a s „úctou a vďakou“ aj veriaci z Vidinej. Pochovaný je medzi spolubratmi na Cintoríne sv. Cyrila a Metoda na Cabajskej ceste v Nitre.

Aktivity pátra Ludovíta

Okrem požičiavania kníh a ponúkania filmov s hlbokou ľudskou myšlienkou páter Ludovít príležitostne sprevádzal skupinky pútnikov do Medžugoria, Santiaga de Compostela a pod. Venoval im svoj čas, aby v srdciach zasieval kresťanskú hrdosť, lásku a otvorenosť slúžiť bližnému. S niektorými skupinami sa pravidelne stretával. Z času na čas chodili aj do Vidinej, do kaštieľa, kde v rámci naplánovaného programu poupratovali okolie kaštieľa. Mal veľké plány urobiť niečo dobré aj pre mladých. Ale to je už vyzva pre nás.

Kto sú misionári Spoločnosti Božieho Slova

Sú to členovia rehole známej nielen na Slovensku ale po celom svete, ktorú pre nás, Vidinčanov, vybrala pani grófká Hedviga Asbóthová. Im zverila svoj majetok a rovnako aj starostlivosť o svoju dušu. Misionári Spoločnosti Božieho Slova – verbisti, sú ľudia ako my, len s iným poslaním. Navzájom sa potrebujeme, preto by sme mali spolupracovať. Čo pre nás môžu urobiť a ako nám pomôcť?

Svojou službou poskytujú kompletný „servis“ pre duchovný rast spoločenstva katolíckych veriach od narodenia po rozlúčku s pozemským životom: vstup do Cirkvi – krst, detstvo, mladosť, dospievanie – príprava na prijatie eucharistie, birmovanie, príprava na manželstvo, život v produktívnom veku, príprava na večný život. Pochopiť zmysel nášho života, porozumieť Knihe kníh - Biblii a nájsť súvis medzi Božím slovom a našim životom, naučiť sa komunikovať s Pánom neba i zeme, čo máme urobiť, aby sme dosiahli blaženosť vo vytúženom nebi atď. Toto všetko je v ich „náplni práce“. Všetko grátis. Podmienkou je naša vôľa chcieť, náš súhlas.

Na záver

„Ludo, sme ti vďační za cestu, ktorú si kráčal s nami. Mám hlbokú nádej, že milosrdný Boh dá naplno zažiť obrazu, ktorý do tvojho vnútra nezmazateľne vložil. Tým, že ťa povolal k životu, tým, že ťa prijal za svojho syna v krste i tým, že ťa pomazal za svojho kňaza, misionára. A zaodiaty jeho milosrdenstvom budeš mať účasť na večnej radosť.“

Páter Marek Vaňuš, provinciál SVD

ZANIKNUTÝ PIVOVAR

Marián Jeleň

zdroj: Drenko, J.: Ako sa popíjalo v Novohrade, Novohradské osvetové stredisko 2014, 111 s. a Fizeľ, P.: Rodové mená v historickom regióne Novohrad, r.2022, 333 s.

Už niekoľko rokov sa snažíme pravidelne približovať čitateľom históriu našej obce. Ako hovorí staré rímske príslovie: „História je učiteľkou života“. V tomto vydaní Vidinských novín vám predstavujeme málo známu kapitolu z minulosti našej obce – Sternlichtov pivovar.

„Národ, ktorý pozná svoju minulosť, je pripravený, aby správne vykročil do budúcnosti.“

Juraj Jakubisko

Spomienky starých Vidinčanov

Doterajšie poznatky o pivovarníctve vo Vidinej sú veľmi vzácne. Kronikár Július Strhársky do Školskej kroniky zaznamenal:

„K obci patrí Pivár (Pivovar), kde v roku 1894 Vojtech Sternlicht dal postaviť pivovar, ktorý po krátkom čase v roku 1903 zanikol. Pozostalé budovy potom jednotliví vidinskí gazdovia odkúpili a o pár rokov i zrúcali, pretože ohrozovali životy tých, ktorí v nich bývali.“

Ladislav Bence (25.11.1921 – 15.9.2009) v minulosti spomínal, ako pomáhal otcovi vziť piesok do Lučenca na stavbu synagógy. Za deň odviezli päť vozov: „Pri potoku bola dlhá zastrešená šupňa, taká šopa s murovanými stĺpmi, predtým časť pivovaru. Neskôr ju využívali deviaty majiteľa pôdy okolo potoka. V lete cez obed, keď chovali kone, pieskari tam obedovali.“

Podobne aj profesor Ján Kottman – Júdove vo svojich spomienkach Cesta domov, na str. 24 píše: „Pivovar zanikol krátko po 1. svetovej vojne, po druhej z neho zostala len nizučká budova, obklopená mohutnými stromami, lindami.“

Pani Alžbeta Kamenská zo svojho detstva spomína: „Kde voľakedy bol pivovar, tam stála stará šopa aj veľká studňa. Blízko bol potok, kde baptisti chodili krstiť.“

V súčasnosti zostal po pivovare už len chotárny názov Pivár a pomenovanie ulice Pivovarská ulica. Zistili sme, že koncom 19. storočia podnikatelia Sternlicht a Braun prevádzkovali pivovar so sídlom v Lučenci a Vidinej pod názvom Losonc – Videfalvi Sörfözde Sternlicht és Braun. Lučenecké noviny Losonc és Vidéke (Lučenec a okolie) koncom októbra 1901 informovali verejnosť o založení akciovej spoločnosti na varenie piva – Losonczy Sörfözö részvény társaság, ktorá plánovala odkúpiť v tom čase fungujúci pivovar. Dôvodom bola skutočnosť, že štyri okolité župy

nemali ani jeden pivovar a v mestách v okolí Lučenca, napr. Salgotarján, Cinobaňa, Halič, Málinec, Kalinovo pracovalo asi dvetisíc robotníkov. Napriek všetkým snahám krachujúci pivovar nezachránili.

Z histórie slovenského pivovarníctva

Najstarším slovenským pivovarom je Steiger. Založili ho templárski rytieri v roku 1473 vo Vyhniciach. Je to zároveň najstarší pivovar na Slovensku s nepretržitou výrobou piva.

Pivovarníctvo na Slovensku dosiahlo najväčší rozkvet v rokoch 1620 až 1650. Pivo sa varilo takmer vo všetkých mestách a väčších obciach. Právo variť pivo patrilo k základným výsadám mešťanov. Varenie piva na vidieku mala v rukách šľachta, ktorá prenajímala svoje pivovary spolu s právom výčapu. Pivovary boli vybavené niekoľkými drevenými kaďami a žľabmi. Najdôležitejšou súčasťou zariadenia bol medený kotol, v ktorom sa varilo pivo. Pivovarnícke a sladovnícke cechy vznikali v 16. až 18. storočí. V 40-tych rokoch 19. storočia bolo v Uhorsku okolo tristo pivovarov, z ktorých väčšina pracovala na území Slovenska. V Novohrade v tom čase boli pivovary v Lučenci, Tomášovciach, Lentvove, Turom Poli, Lovinobani, Podkriváni, Mýtnej. Výroba i spotreba piva boli pomerne nízke.

V druhej polovici 19. storočia sa pivovarský priemysel začal rozmáhať. Výroba sa koncentrovala, malé výrobné a drobné varenie sa likvidovali. Do pivovarov boli zavádzané stroje. Výrobe piva dala pevný technologický základ rozvíjajúca sa chémia. Malé zastarané pivovary zanikli aj kvôli zavedeným vysokým daniam. Dovtedy rozšírené a prosperujúce remeslo v novohradskom regióne úplne zaniklo.

Výroba a konzum piva na Slovensku ostali nízke. Napr. v roku 1919 sa na 1 obyvateľa na Slovensku skonzumovalo ročne 14,4 litra, v r. 1931 to bolo 16,1 litra a v r. 1937 13,7 litra. Po vojne sa kvalita slovenského piva výrazne zvyšovala. Vybudovali sa nové pivovary. V roku 1978 dosiahla spotreba piva úroveň 107,1 litra na 1 obyvateľa. V 90-tych rokoch 20. storočia prišli na Slovensko zahraniční investori, ktorí zredukovali počet slovenských pivovarov. Výroba piva dosiahla maximum v roku 2002. V nasledujúcom období stúpili dane a záujem o pivo výrazne klesol. Produkcia v rokoch 2002 až 2006 klesla z 5 miliónov hektolitrov na 3,8 milióna. Túto krízu neprežilo mnoho pivovarov. Ťažké obdobie pivovarníctva potrebovalo zmenu a tá nenechala na seba dlho čakať. Dopyt po remeselnom pive zachránil toto remeslo a do popredia sa dostali malé a lokálne pivovary.

Slovenské pivovary a rok ich založenia:

Vyhne 1473, Ilava 1635, Hlohovec 1722, Bytča 1786, Poprad 1812, Košice 1857, Mi-

chalovce 1867, Martin 1893, Nitra 1893, Topoľčany 1958, Rimavská Sobota 1966, Hurbanovo 1967, Veľký Šariš 1967, Banská Bystrica 1971, Trnava 1974.

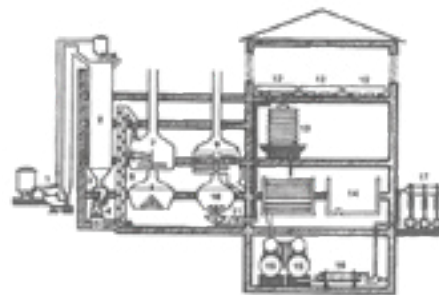
Technológia výroby piva

Tradičné pivovary majú vežovitý tvar. Základné suroviny na výrobu piva – slad a chmeľ, sa skladujú hore a prechádzajú budovou smerom dole.

Slad (naklíčený jačmeň) sa sype cez sito do mlyna. V mlyne sa slad rozomelie na sladový šrot. Sladový šrot sa sype do sladínovej nádoby s prúdom horúcej vody. Postupne sa tvorí zmes podobná ovsenej kaši. Pri infúznej metóde je potrebná len jedna nádoba. Väčšinou sa používa dekokčný systém, pri ktorom zmes prechádza cez dve nádoby. V procese sa využíva miešadlo. Dekokcia (vylúhovanie približne pri teplote varu) začína pri teplote okolo 35°C a môže trvať 5 až 6 hodín. Várka je pravidelne prečerpávaná a zahrievaná na vyššiu teplotu, okolo 76 °C. Pri dekokčnom systéme zmes prechádza ďalšou kaďou, kde sa prečistí scedzovacou kaďou. Rotujúce čepele krájajú zmes, aby čo najviac tekutiny prešlo otvormi na dne. Prečistená tekutina – sladina, prechádza do varného kotla. V ňom sa sladina uvedie do varu na dobu asi 90 minút. V tom čase sa pridáva chmeľ. Bud' v prírodnej podobe – chmeľové šišky, zlisované, alebo v podobe tekutého výťažku. Chmeľ sa môže pridávať počas varenia až trikrát. Čím skôr sa chmeľ pridá, tým bude výsledok suchší, čím neskôr, tým horkejší. Uvarenej tekutine sa hovorí mladina.

Po uvarení sa chmeľ odstráni. Prečistená mladina prechádza sitkom do zberača kalov, kde sa zbavuje nežiadúcich proteínov, prechádza chladičom, aby získala teplotu potrebnú na kvasenie. Tá je rozdielna, podľa druhu vyrábaného piva. Dávnejšie sa nechávalo kvasiť prirodzenou cestou za normálnej teploty 15 až 20 °C. Pri tejto starej metóde – vrchné kvasenie, stúpajú kvasnice v nádobe k hladine. Vzniká pivo s prirodzenou chuťovou vyzretosťou. Vrchné kvasenie sa používa na výrobu všetkých pšeničných pív, napr. ale, stou, porter... a výsledkom sú ovocné príchute. Pred začiatkom kvasenia je potrebné dodať kvasnice. Ku kvasnému procesu dochádza v kvasných nádobách. Po určitej dobe sa mladina plní do tankov, kde ešte nejaký čas dozrieva.

Pri spodnom kvasení sa pivo necháva dozrieť niekoľko mesiacov, pri teplote blízko bodu mrazu. V čase ležania je možné stimulovať druhotné kvasenie, napr. sytením oxidom uhličitým tak, že sa pridáva čiastočne skvasená mladina. Dozreté pivo sa väčšinou filtruje. Niektoré vrchné kvasené pív sa nefiltrujú, aby mohli ďalej dozrievať v sude alebo fľaši. Po filtrácii pivo smeruje do pretlakového tanku, odtiaľ opúšťa pivovar v sude, fľaši alebo plechovke.

Schéma výroby piva

- 1 – pneumatická skládka sladov
- 2 – silo na skladovanie sladov
- 3 – čistiace zariadenie
- 4 – automatická váha
- 5 – mlynček na slad
- 6 – dopravník sladov
- 7 – vystieracia kaďa
- 8 – rmutovací kotol (zmes sladov a vody)
- 9 – scedzovacia kaďa
- 10 – mladinový kotol
- 11 – čerpadlo na mladinu
- 12 – chladiace štoky
- 13 – povrchový vodný chladič
- 14 – ležiacke kade
- 15 – ležiacke sudy
- 16 – filter s čerpadlom
- 17 – stáčanie piva do sudov

Krčmy a krčmári

Z najnovšie spracovaných údajov rodových mien v Novohrade sme sa dozvedeli aspoň niečo o vidinských krčmároch. V dedine, ako to bolo zvykom, boli krčmári väčšinou Židia: Martin Terkely (1811), Ján Perliczi (1813), Jozef Neuman (1848), Jakub Kohn (1876), Móric Schwartz, zároveň aj mäsiar (1892). Po vzniku ČSR bola vo Vidinej spochiatku len jedna krčma. Tú mali Mackovci – Meľovci – Krčmárovci. Pozostávala z výčapu, kde boli dlhé stoly, spojovacia chodba ku sále mala veľkosť 4 x 6 m. Tu sa konali tanečné zábavy a divadelné predstavenia. Javisko pozostávalo z niekoľkých foršní položených na prázdne pivové sudy.

Odkaz pre nás

Obec Vidiná patrí medzi pivovarnícke obce a je súčasťou pivovarníckej histórie v Novohrade. Aj keď po pivovare nezostalo takmer nič, lebo aj studňa ako zdroj vody na výrobu piva, sa zlikvidovala a zasykala. Ale hrdosť, že pred vyše sto rokmi sa vo Vidinej varilo pivo, by v nás mala zostať. Bez zlatistého moku sa nezaobíde u nás žiadne väčšie spoločenské podujatie.

O tom, aké pivo sa vo Vidinej varilo, aká bola jeho produkcia a koľko ľudí v pivovare pracovalo, nezachovalo sa nijakej zmienky. To je tajomstvo. Možno by o tom vedeli rozprávať krčmy a pohostinstvá, ktoré tu voľakedy boli, sú aj budú...

V roku 2024 si pripomínáme niektoré významné osobnosti a tiež pamätihodné udalosti z histórie Vidinej.

František Kubíny - 150. výročie úmrtia (21.3.1796 - 28.3.1874) – jedna z najvýznamnejších osobností Vidinej. Najprv pôsobil ako pomocný notár, potom notár a slúžny Novohradskej stolice. Od r. 1843 hospodáril ako statkár na svojom majetku vo Vidinej, v r. 1848 a 1861 poslanec uhorského snemu za Lučenec, prírodovedec, zakladajúci člen Uhorskej geologickej a Uhorskej archeologickej spoločnosti, čestný člen Uhorskej akadémie vied (1858).

Augustín Kubíny - 225. výročie narodenia (30.5.1799 - 19.9.1873) – od r. 1821 pracoval v správe Novohradskej stolice. Býval v kaštieli vo Vidinej, rozširoval prírodovedecké zbierky otca Ondreja Kubínyho. Zriadil mestskú knižnicu v Lučenci. V období 1843-1869 bol riaditeľom Národného múzea v Budapešti. Ako uznávaný prírodovedec bol členom mnohých vedeckých spoločností.

Hana Suchá - rod. Nogeová, 5. výročie úmrtia (21.12.1935 - 13.7.2019) – spisovateľka, prekladateľka, redaktorka. Napísala dve knihy, prispievala do viacerých časopisov, spolupracovala so slovenským rozhlasom.

Ladislav Bence - 15. výročie úmrtia (25.11.1921 - 15.9.2009) – hudobný pedagóg, dirigent, organista a zbornajster. Na chlapčenskej meštianskej škole v Lučenci viedol detský spevácky zbor (1946 - 1952), neskôr dirigoval miešaný spevácky učiteľský zbor Ozvena (1952 - 1972). Nezabudnuteľné sú viachlasne spievané paše vo vidinskom kostolíku.

Ján Bakša - 95. výročie narodenia a 5. výročie úmrtia (23.6.1929 - 16.1.2019) – poľnohospodársky inžinier, sociológ, stredoškolský i vysokoškolský učiteľ (VŠP Nitra, 1967 - 1994). Podstatnú časť svojho života venoval sociológii a psychológii práce poľnohospodárstva.

Pavel Danko - 15. výročie úmrtia (25.1.1912 - 4.2.2009) – dlhoročný učiteľ a riaditeľ školy vo Vidinej. Aktívne sa zapájal do kultúrno - spoločenského života v obci. Jeho veľkou láskou bolo ochotnícke divadlo. Každoročne so svojimi ochotníkmi nacvičil divadelné hry, s ktorými Vidinčania chodili na rôzne súťaže a boli veľmi úspešní. Svojich žiakov pripravil pre život tak, aby sa všade, kde budú pôsobiť, uplatnili.

Július Strhársky - 50. výročie úmrtia (13.4.1892 - 1974) – bol „dušou“ evanjelickej a.v. školy vo Vidinej. Učiteľskú kariéru začínal ešte za „cisára pána“ v roku 1916. Dlhoročný riaditeľ školy, knihovník v obecnej knižnici, miestny kronikár, požiarno - policajný inšpektor, veliteľ civilnej protiletectvej ochrany, dozorca pri mláťačke, záhradkár a ovocinár v školskej záhrade, v Matici slovenskej pracovník pre národopisný výskum slovenského ľudu. So žiakmi nacvičoval divadlá. V evanjelickej cirkvi - kantor, účtovník a zapisovateľ. Mal najväčšiu zásluhu na vybudovaní novej evanjelickej a.v. školy (1934).

Eduard Antal - 95. výročie narodenia (18.5.1929 - 21.11.2001) – maliar, grafik, profesor výtvarného umenia, člen **Zväzu** slovenských výtvarných umelcov. Začínal v miestnom ochotníckom divadle ako maliar divadelných kulís. Neskôr vyučoval výtvarné disciplíny s dôrazom na esteticko - výchovnú funkciu. Vnímal de-

taily prírody okolo seba, v ktorých jednotlivé línie alebo plochy sa naraz dostanú do geometrických súvislostí. S tým pracoval, kým nedospel k nádherným bielym kompozíciám.

Linka - néni - vlastným menom Karolína Barinecová - 145. výročie narodenia (1879 - 1965) – v mladom veku ovdovela, potom dlhé roky slúžila v kaštieli. Pomáhala pani grófkke Asbóthovej viesť domácnosť. Pani veľkomožnú opatrovala do jej posledného dychu. V dedine bola uznávanou pôrodnou asistentkou. Aj vďaka nej prišla na svet celá generácia Vidinčanov. Popri tom všetkom pracovala vo vidinskom kostolíku ako hlavná kostolníčka.

Ján Macko - 100. výročie narodenia (1.7.1924 - 22.1.2018) – mal ťažké detstvo, v mladom veku nastúpil do protifašistického odboja „Za oslobodenie Slovanov“ vo Zvolene a stal sa partizánom. Ako aktívny účastník SNP bol ocenený: Medailou M.R. Štefánika II. A III. triedy, Medailou ministra obrany Českej republiky. V 70-tych rokoch 20. storočia vycestoval do Ameriky za svojím otcom, ktorý tam v 1927 roku emigroval. Jeho zaujímavé príbehy a spomienky, ktoré ľuďom často rozprával, sú našim kultúrnym dedičstvom.

r.1894 – vo Vidinej spustili prevádzku Sternlichtovho pivovaru, pivo sa tu vyrábalo do roku 1903.

25.6.1999 – vyšlo prvé číslo Vidinského občasnika, predchodcu Vidinských novín, s prestávkou v období r. 2000 až marec 2007 vychádza už 25 rokov.

29.6.1924 – prvý misionár Spoločnosti Božieho Slova vo Vidinej (Félix Drevek), pochovaný v hrobke vidinského kostolíka.

22.10.1944 – zachránení Vidinčania - Nemci povyháňali z domov dedinčanov, zhromaždili ich na hornom konci dediny, aby sa pomstili za zastrelenie nemeckého dôstojníka partizánmi. Vidinčanov zachránil páter Lazecký, ktorý obhajil tvrdenie, že Vidinčania nemajú na tom vinu, ale boli to cudzí ľudia, partizáni, ktorí zastrelili nemeckého dôstojníka.

6.11.1924 – založenie obecnej knižnice, odbor Matice slovenskej v Lučenci založil vo Vidinej verejnú knižnicu a obdaril ju 43 knihami. Slávnostnú reč mal predseda odboru Ľudovít Bazovský. Za knihovníka bol poverený miestny učiteľ.

ViDiNSKÉ NoViNy

Občasník, zdarma.
Vydáva Obecný úrad vo Vidinej.

Zaregistrované na MK SR pod číslom
EV 6118/23, číslo: ISSN 1339-5327
IČO: 00649031 DIČ: 2021178852

Distribúcia do domácností obce Vidiná.
Tlač: RENO. Grafika: Mgr. art. Peter Kollár.
Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Kontakt :

🏠 Športová č. 1, 985 59 Vidiná
☎ 047/4370102 Fax: 047/4511524
✉ vidinskenoviny@azet.sk
🌐 www.vidina.sk

Komisia pre tvorbu a vydávanie
Vidinských novín:
Mgr. art. Miroslav Janšto - predseda,
Emília Gajdošová, Gabriela Gáborová,
Ing. Marián Jeleň, Ing. Ivana Rubintová,
Mgr. Eva Vilhanová.